

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Аспірантура і докторантура

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ»**

III Всеукраїнська науково-практична конференція

- 1 -

ПОЛТАВА 2025

УДК 001.891:061.3(477)

Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених: *Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*. м. Полтава, 14-15 квітня 2025 р. Полтава, 2025. 532 с.

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань науки, освіти та технологій.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: агрономії; ветеринарної медицини; галузевого машинобудування; економіки; менеджменту; публічного управління та адміністрування; технології виробництва та переробки продукції тваринництва; інформаційних систем та технологій.

- 2 -

Матеріали викладено в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори та їх наукові керівники. Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Полтавського державного аграрного університету (<https://www.pdau.edu.ua/news/kruglyy-stil-aktualni-rytannya-vyshchoyi-osvity-dosvid-problemy-innovaciyi>) у розділі «Аспірантура», «Події», а також у репозитарії ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua/home>).

© Автори, 2025

© Аспірантура і докторантура, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

СІРЕНКО ОЛЕНА – к.е.н., доцент, завідувачка аспірантури і докторантури, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ШОСТЯ АНАТОЛІЙ - д.с.г.н., старший науковий співробітник, професор кафедри технології виробництва продукції тваринництва, проректор з наукової педагогічної, наукової роботи

ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА ТЕТЯНА - д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

ГАНГУР ВОЛОДИМИР - д.с.-г.н., ст.н.с., завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету

ЄВСТАФ'ЄВА ВАЛЕНТИНА - д. вет. н., професор, професор кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ЗОСЬ-КІОР МИКОЛА - д.е.н, професор, професор кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

КОБЕЛЄВА ТЕТЯНА - д.е.н., професорка, професорка кафедри економіки бізнесу та міжнародних економічних відносин Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут"

ЛОЗИНСЬКА ТАМАРА - д. держ. упр., професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету

МЕЛЬНИЧУК ВІТАЛІЙ - д. вет. н., професор завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

САХНО ТАМАРА - д.х.н., с.н.с, професор кафедри біотехнології та хімії Полтавського державного аграрного університету

ТОЦЬКА ОЛЕСЯ - д. е. н., професор, професор кафедри менеджменту Волинського національного університету імені Лесі Українки

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ЦВІЛИЙ СЕРГІЙ - к.е.н., доцент, доцент кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу Національного університету «Запорізька політехніка»

ЯХІН СЕРГІЙ - к.т.н., доцент, завідувач кафедри будівництва та професійної освіти Полтавського державного аграрного університету

«Хто думає про науку, той любить її, а хто її любить, той ніколи не перестав вчитися, хоча б зовні він і здавався бездіяльним»

Григорій Сковорода

15 квітня 2025 року на базі Полтавського державного аграрного університету відбулася **III Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених»** - платформа, що щороку об'єднує активних, креативних і талановитих молодих дослідників з усієї України.

4

Цьогорічна конференція стала не лише простором для презентації наукових здобутків, а й діалогом поколінь — молодих науковців, досвідчених викладачів, керівників наукових проєктів і фахівців-практиків.

Тематичні напрями конференції охопили:

- **Агрономію** - технології вирощування культур, сталий розвиток рослинництва;
- **Ветеринарну медицину** - актуальні проблеми здоров'я тварин та новітні діагностичні підходи;
- **Галузеве машинобудування** - інженерні рішення для аграрної та промислової сфер;
- **Технології виробництва та переробки продукції тваринництва;**
- **Економіку та менеджмент** - сучасні моделі управління та економічні стратегії;
- **Публічне управління і адміністрування;**

- **Інформаційні системи та технології** - автоматизація, цифрові платформи, аналітика.

Кожен з учасників продемонстрував високий рівень володіння науковим інструментарієм, критичне мислення та прагнення впливати на розвиток своєї галузі.

У конференції взяли участь понад 150 молодих учених із закладів вищої освіти, наукових установ та дослідницьких центрів з різних регіонів України. Було подано більше ніж 160 тез доповідей.

Свої напрацювання представили здобувачі вищої освіти, аспіранти, викладачі та початківці-науковці, які щиро зацікавлені у вивченні сучасних наукових проблем та пошуку нових рішень.

Конференція вкотре довела, що молодіжна наука в Україні жива, динамічна й надзвичайно перспективна. Зустрічі такого формату сприяють:

- академічному розвитку учасників;
- формуванню нових міжінституційних зв'язків;
- обміну досвідом та ідеями;
- популяризації наукової діяльності серед молоді.

Матеріали конференції буде опубліковано у збірнику тез, який невдовзі з'явиться на сайті університету.

Сьогоднішній науковий форум — це ще один крок до побудови сильної, самостійної, конкурентоспроможної науки в Україні. Саме молоді науковці є рушієм змін, носіями нових ідей та майбутнім наукової спільноти.

Цей науковий форум став ще одним підтвердженням того, що **молодіжна наука в Україні — жива, глибока та надзвичайно перспективна**. Бажаємо всім учасникам нових досліджень, натхнення та невпинного прагнення до наукової істини!

Відділ аспірантури і докторантури висловлює подяку всім учасникам конференції за плідну роботу.

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

- 📍 Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький
- 📍 Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
- 📍 Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Західноукраїнського національного університету, м. Івано-Франківськ
- 📍 ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України», м. Львів
- 📍 Інститут тваринництва НААН, м. Харків
- 📍 Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
- 📍 Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
- 📍 Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів
- 📍 Міжрегіональна Академія Управління Персоналом, м. Київ
- 📍 Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне
- 📍 Національна академія Національної гвардії України, м. Харків
- 📍 Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», м. Київ
- 📍 Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ
- 📍 Державна установа «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України», м. Одеса
- 📍 Akademię Kujawsko-Pomorską
- 📍 Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква
- 📍 Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
- 📍 Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП», м. Львів

- 📍 Уманський національний університет садівництва, м. Умань
- 📍 Державний біотехнологічний університет, м. Харків
- 📍 Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль
- 📍 Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків
- 📍 Національний транспортний університет, м. Київ
- 📍 Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя
- 📍 Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів
- 📍 Національний університет харчових технологій, м. Київ
- 📍 Одеський державний аграрний університет, м. Одеса
- 📍 Одеський національний економічний університет, м. Одеса
- 📍 ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ
- 📍 Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава
- 📍 Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України, м. Полтава
- 📍 Сумський державний університет, м. Суми
- 📍 Сумський національний аграрний університет, м. Суми
- 📍 Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків
- 📍 Український державний університет науки і технологій, м. Дніпро
- 📍 Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу, м. Київ
- 📍 Університет трансформації майбутнього, м. Чернігів
- 📍 Філія «Кропивницький агропромпродуктивність»
- 📍 Філія «Полтаваагропромпродуктивність»
- 📍 Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця, м. Харків
- 📍 Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, м. Харків
- 📍 Хмельницький національний університет, м. Хмельницький
- 📍 Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці
- 📍 Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, м. Чернівці

7

Білявська Людмила, доктор сільськогосподарських культур,
професор кафедри селекції, насінництва і генетики
Гарбузов Юліан, здобувач ступеня доктор філософії
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ СОРТІВ СОЇ КУЛЬТУРНОЇ

Соя культурна відіграє важливу роль у балансі продовольчих ресурсів України. Вона поліпшує азотний баланс ґрунту й структуру посівів сільськогосподарських культур. Україна має гарні умови для її культивування. Зростає попит на сою та потреба в соєвих продуктах. Зростає рівень врожайності культури. Цьому сприяє, перш за все, впровадження у виробництво сучасних, більш врожайних сортів, які пристосовані до умов конкретних кліматичних зон. Використання сої для кормових, харчових і технічних цілей потребує специфічних селекційних шляхів для створення сучасних сортів із відповідною якістю.

Вміст у насінні запасних речовин залежить від особливостей сорту та умов вирощування: білку – 35- 45 %, жиру – 17-27 % (комплекс високоякісної за жирнокислотним складом олії), 18-25% різноманітних вуглеводів (у т.ч. сахарози 3,3-13,5 %).

Перспективи поширення в Україні харчової сої не викликають сумнівів, тому що поступово збільшується кількість вегетарианців. Попит на бобові культури зростає. Для виготовлення соєвих харчових продуктів (молоко, концентрати та ін.) необхідна високобілкова продукція з вмістом білка 42-50 % та жиру – 22-26 %. Маса 1000 насінин – 200 г і більше. Цінність насіння сої для цього напрямку використання визначають такі показники як висока вирівняність насіння (85-90%), жовтий колір насінневої оболонки та рубчика. Суттєве значення в селекції харчових сортів, мають кулінарні якості насіння (швидкість набухання, розм'якшення насіння в процесі волого-теплової обробки, смак, запах). Також, слід контролювати рівень вмісту небажаних (антипоживних) речовин (трипсин, лектини, ліпоксигеназа та ін.). Потрібно оптимізувати вміст білка і покращити його якість.

Овочевий напрям використання сої є новим для України. Овочева соя (едамаме) – традиційний продукт харчування у Східній Азії, а останнім часом у США. В нашій країні цей напрям використання сої є досить перспективним. Але сорти для цього напрямку використання поки що відсутні. Основні вимоги до якості овочевої сої сформувались у Японії й це смакові якості та харчова цінність. Оптимальними вважають боби яскраво-зеленого кольору (без ушкоджень і дефектів), з гладкою поверхнею й гарної форми. Пошкоджених або деформованих бобів повинно бути не більше 1%. Опушення бобів має бути рідким, а краще – відсутнім (без опушення). Насінин у бобі повинно бути більше двох. Довжина й ширина бобу – більше 5,0 і 1,5 см відповідно.

Небажаним є гіркуватий і терпкуватий присмак бобів. Присмак повинен бути солодкий (більше 10% цукрози). Збір бобів для цього напряду використання проводять у фази репродуктивного розвитку (R6 і R7). Насіння повинно бути виповнене на 80-90% ширини зеленого бобу з вологістю близько 65%. Рекомендований збір – на стадії R6, забезпечує наявність необхідних якісних характеристик. Головні ізофлавоноїди, які присутні в едамаме (геністеїн і даїдзеїн), володіють потужними антиоксидантними властивостями, й мають позитивний вплив на здоров'я людини. Соя є природним джерелом ізофлавоноїдів. Їх вміст варіює в межах 0,1-5 мг/г, в залежності від їх типу і умов вирощування. До флавоноїдів відносять: власне флавоноїди – справжні флавоноїди, ізофлавоноїди та неофлавоноїди. Флавоноїдні антоціани використовуються в харчовій промисловості завдяки своїм корисним властивостям.

Проведений нами аналіз вмісту флавоноїдів і антоціанів у п'яти ліній без опушення, які мають різний колір насінневої шкірки (чорний, коричневий, рудий, зелений, жовтий) показав, що максимальний вміст флавоноїдів був у лінії № 307 – 500 мкг/г, яка має рудий колір насінневої шкірки. Найменший вміст флавоноїдів був у зеленонасінного зразка № 342 – 293,4 мкг/г. А лінії № 305, № 353, № 301 – 304,4, 347,8 і 380,4 мкг/г відповідно.

Найбільший вміст антоціану (375,7 мкг/г) відмічено у чорнонасінної лінії № 301, а найменший (22,1 мкг/г) – у жовтонасінної лінії № 353. Лінії № 305 і № 307, у яких, відповідно коричневе і руде забарвлення насінневої шкірки, мали однаковий вміст антоціану – 82,7 мкг/г. У лінії № 342 із зеленою насінневою шкіркою цей показник становив 45,1 мкг/г.

Таким чином, новостворені лінії сої без опушення мають багатий хімічний склад, в тому числі біологічно активних сполук.

За роки досліджень новостворені лінії різнилися за рівнем прояву господарськи-цінних ознак у порівнянні з їх значенням у зареєстрованих сортів. Виділено високоврожайні неопушені лінії з різним кольором насінневої оболонки, тривалістю вегетаційного періоду, стійкістю проти хвороб, біохімічним складом насіння і зеленої маси.

Частина створених неопушених ліній, перевищували стандарт 'Юг-30' за урожайністю насіння – на 15-20 %, зеленої маси – 20-25 %. Лінії були стійкі до осипання, фузаріозу, бактеріозу – 9 балів, з вегетаційним періодом – 100-120 діб. Виділено 35 неопушених новостворених ліній, показники яких, мають високі показники господарської придатності. Результати лабораторних аналізів вмісту жиру в насінні сортів сої полтавської селекції свідчать, що показники стабільно високі.

